

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2009/10:23

Stenografiska
uppteckningar
2009/10:23

Fredagen den 12 februari

1 § Ekonomiska och finansiella frågor

Finansminister Anders Borg

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 19 januari 2010

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för ekonomiska och finansiella frågor den 16 februari 2010

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Jag förklarar sammanträdet öppnat. Som vanligt ska vi börja med lite formalia. Vi har en gäst i dag. Jag föreslår att nämnden godkänner närvaron av riksdagsledamot Laila Bjurling. Hon är ledamot i skatteutskottet och kommer att tjänstgöra under kommande skattepunkter. För ordningens skull måste vi godkänna Lailas närvaro. Kan vi godkänna den? Svaret är ja.

Sedan ska jag anmäla att vi har några förändringar på folkpartibänken. De är inte synliga i dag, men jag ska anmäla att efter det att Karin Pilsäter har blivit statssekreterare och avgått och Agneta Berliner har avgått har det valts två nya folkpartisuppleanter, Gulan Avci och Nina Lundström. Vi får säga välkomna till dem vid tillfälle, men nu är det anmält.

Vi har sedan sist haft en rad skriftliga samråd. Jag måste läsa upp dem av protokollsskäl. Jag ska försöka göra det så snabbt som möjligt.

Det var skriftligt samråd om A-punkterna vecka 3, och det avslutades den 22 januari. För att det ska gå lite fortare säger jag inget särskilt om det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Vi utgår från det, och sedan säger jag om det anmälades avvikande mening. I det här fallet gjordes det av mp.

Vidare var det skriftligt samråd om A-punkter vecka 3, komplettering, med stöd. Det var den 22 januari. Skriftligt samråd om nominering av ledamöter av kommissionen avslutades den 22 januari med stöd. Skriftligt samråd om A-punkter vecka 4, Somalia, avslutades den 25 januari med avvikande mening s. Skriftligt samråd om EU:s utsläppsminskingsåtaganden inför FN:s klimatkonferens avslutades den 22 januari med avvikande mening från v och mp. Skriftliga samråd om A-punkter vecka 4 avslutades den 29 januari. Skriftligt samråd om träningsinsats i Uganda avslutades den 3 februari med avvikande mening från s, v och mp. Skriftligt samråd om A-punkter vecka 5 avslutades den 5 februari med stöd. Skriftligt samråd om beslut av Europeiska rådet om ut-

nämning av kommissionen avslutades den 9 februari med avvikande mening från v och mp. Skriftligt samråd inför regeringsbeslut om förlängning av bestämmelserna om deponering av inkomster med mera i Irak avslutades den 10 februari med stöd. Skriftligt samråd inför regeringsbeslut om ändring och förlängning av restriktiva åtgärder mot Zimbabwe avslutades den 10 februari. Skriftligt samråd inför regeringsbeslut om införande av restriktiva åtgärder mot Eritrea avslutades den 10 februari. Skriftligt samråd inför regeringsbeslut om gemensam ståndpunkt om restriktiva åtgärder mot Somalia avslutades den 10 februari med stöd. Skriftligt samråd om A-punktlistan vecka 6 pågår fortfarande. Detta anmäls och kommer in i protokoll med mera.

Vi går så in på dagens agenda om ekonomiska och finansiella frågor och börjar med en återrappport från rådets möte den 19 januari. En skriftlig rapport är utsänd. Finns det något finansministern vill tillägga där?

Anf. 2 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag kan nämna några detaljer. Vi hade en diskussion under frukosten med anledning av det brev som Jean-Claude Juncker har skrivit om sin roll som återvald eurogruppsordförande. Han menade att det vore naturligt att eurogruppen tar ansvaret för representationen i G20. Eurogruppen är i dag representerad på G7-mötena. Vi invände mot detta och menade att det i G20-sammanhang är naturligt att det är ordförandeskapet och kommissionen som representerar EU. Vi fick väldigt aktivt stöd från Polen och Danmark i den hållningen av lätt insedda skäl men faktiskt också från Frankrike och Tyskland.

När det gäller diskussionerna om beskattning lyckades vi efter rätt många turer landa detta i att vi fick igenom direktivet om indrivning. Svårigheten bestod till slut i att det fanns en viss oenighet mellan Storbritannien och ordförandelandet Spanien, vilket kan tyckas lite märkligt. Men det landade väl.

Vi hade också en diskussion om ordförandeskapets arbetsprogram där vårt förslag om en stabilitetsavgift diskuterades. Det kommer vi att återkomma till i det fortsatta arbetet. Jag underströk betydelsen av klimatfrågan i det sammanhanget. Jag vill särskilt uppmärksamma ledamoten Holm på detta.

Det räcker kanske som återrapporering.

Anf. 3 MONICA GREEN (s):

Jag vill ställa en fråga om det brev som Anders Borg tidigare har skickat. Jag har inte kunnat utläsa om ni har diskuterat det och när ni har vägt in de synpunkterna. Kom det upp på det senaste mötet?

Anf. 4 Finansminister ANDERS BORG (m):

Som jag nämnde tog vi upp den frågan i samband med diskussionen om det spanska ordförandeskapsprogrammet. Det spanska ordförandeskapet klargjorde att frågan om att införa stabilitetsavgifter för att säkra att bankerna bär finansieringen av kriser ska återkomma. I det här sammanhanget kan jag också nämna att den frågan var väldigt tung på G7-mötet i Kanada för någon vecka sedan. Jag fick en återrappport från våra franska kolleger på den punkten, och det har också återspeglats i att Gordon Brown har bytt fot och menar att det finns en förutsättning för att

eventuellt nå samsyn på den punkten. Jag föreställer mig att den diskussionen också kan återkomma på det här mötet. Den är en av de aktuella frågorna i diskussionen.

2009/10:23
12 februari

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Eftersom det inte finns några ytterligare frågor om återrapporten lägger vi den till handlingarna.

Vi går in på information och samråd inför rådets möte den 16 februari. Först har vi förfarandet för ansvarsfrihet för genomförande av budgeten för 2008. Senast vi behandlade en liknande fråga var i februari förra året, men av lätt insedda skäl handlade det då om budgeten för året innan. Då fanns det stöd för regeringens då angivna ståndpunkt med avvikande meningar från v och mp. Nu föreligger underlag inför årets prövning. Det var dock lite öppet i själva ställningstagandet i det material vi fick till nämnden skriftligt. Jag ser fram emot finansministerns muntliga komplettering.

Anf. 6 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru ordförande! Det här är en årligt återkommande övning, som ni är väl medvetna om. Vid samtliga tillfällen som jag har varit finansminister har vi landat i sitsen att man inte har kunnat lämna grönt ljus, men det har också skett påtagliga framsteg under perioden. Andelen poster som man lämnar med anmärkning eller med rött ljus har sjunkit.

Vi har haft ett mycket intensivt arbete i de här frågorna och drivit väldigt hårt i arbetsgrupperna att vi ska få igenom ett antal, som vi uppfattar, centrala skrivningar. Det gäller framför allt behovet av förenklingar av regelverk och system, tydlighet i medlemsstaternas ansvar och i att definiera kommissionens riskaptit utifrån risk, cost-benefit och acceptabel kostnadskontroll.

Vår slutsats är, givet framstegen och givet den historia vi har av att vi tidigare har kunnat stödja ansvarsfrihet på väsentligt större och mer problematiska rapporter, att takten i förbättringen är tillräcklig. Därtill tycker vi att vi i arbetsgrupperna har fått så stort stöd för vår hållning att vi kommer att stödja beslutet att ge ansvarsfrihet.

Anf. 7 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Visst går det framåt i rätt riktning, men vi i Miljöpartiet anser att stegen är väldigt små. Vi brukar avge en avvikande mening eftersom vi tycker att problemen är för stora. Jag vill dock lyfta fram en positiv sak och det är att man nu också ger viss kritik mot medlemsländerna själva. Det är inte bara EU-kommissionens problem, utan mycket handlar också om att medlemsländerna inte kan hålla i pengar. Jag tycker att det är bra att man är lite självkritisk även i rådet. Vi anmäler alltså avvikande mening mot ansvarsfrihet.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Den är noterad.

Anf. 9 MONICA GREEN (s):

Jag vill begära ett förtydligande. Det är möjligt att Anders Borg menar att ni nu ställer er bakom ansvarsfrihet. Menar Anders Borg att Sverige ställer sig bakom det? I texten står det att regeringen återkommer med sitt ställningstagande. Var det detta Anders Borg gjorde nu?

Anf. 10 ORDFÖRANDEN:

Det var därför jag bad finansministern precisera det muntligt, och det gjorde han. Han kan upprepa det.

Anf. 11 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru ordförande! Det är den rimliga tolkningen.

Anf. 12 MONICA GREEN (s):

Ställer man sig bakom detta nu? Är tillräckliga åtgärder vidtagna för att man ska kunna ge ansvarsfrihet enligt Anders Borg?

Anf. 13 Finansminister ANDERS BORG (m):

Framsteg har gjorts när det gäller att andelen anmärkningar har minskat, att vi har fått stöd för ett antal viktiga skrivningar i arbetsgrupperna och att vi därmed kan hålla samman en grupp like-minded länder. Det gör att vi landar i den slutsatsen.

Anf. 14 EVA OLOFSSON (v):

Liksom Miljöpartiet har vi tidigare anmält avvikande mening, och vi vill anmäla avvikande mening nu också.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Det är noterat.

Anf. 16 LEIF PAGROTSKY (s):

Jag skulle vilja höra finansministern utveckla sin syn på ansvarsfriheten. Om jag är rätt informerad har kommissionen aldrig fått en vad man brukar kalla en ren revisionsberättelse. Det har aldrig hänt. De kan fortsätta som vanligt och ha undermåliga, underkända årsredovisningar, men graden av underkändhet har utvecklats i någon sorts riktning. Samtidigt diskuteras problematiken med moral hazard i andra delar av Ekofinrådets verksamhet. Det spelar ingen roll om man missköter sig, för man klarar sig i alla fall. Det handlar till exempel om underskottsmålen i stabilitetspakten, bankkreditgivning och Grekland. Ska man hjälpa den som har misskött sig och skicka signaler till andra som missköter sig att det inte gör någonting, för då får man hjälp? Hur resonerar finansministern om att det för 50:e året i rad eller något sådant är underkänt, men de får godkänt i alla fall trots att de får underkänt? Finns det inte ett bekymmer här? Hur ser finansministern på den signal man skickar att det aldrig är nog, att det aldrig är fullt stopp och att vi aldrig slår näven i bordet och säger hit men inte längre?

Anf. 17 Finansminister ANDERS BORG (m):

Det finns flera skäl till att den här diskussionen är något komplicerad. Jag har till exempel stor respekt för Ulf Holms och Miljöpartiets ställningstagande, men trots det finns det ett antal komplikationer med att till exempel lägga ned sin röst eller rösta mot ansvarsfrihet. En komplikation är att det i betydande utsträckning är medlemsländer som är ansvariga för felen. Det handlar till stor del om implementering av de här sammanhållningsprogrammen respektive jordbrukspolitiken, där felen ligger. Det blir lite märkligt om man har fel som beror på medlemsländernas hantering som man sedan straffar kommissionen för.

Den andra komplikationen är att vi måste ha en konsistens i vårt agerande. Vi har röstat för ansvarsfrihet år efter år när siffrorna har varit väsentligt sämre än de är här. Här har det skett framsteg, och då kan man tycka att det är märkligt om vi helt plötsligt byter position.

Vid den förra diskussionen flaggade jag för att vi eventuellt var tvungna att överväga en annan position eftersom holländarna gjorde det. Den här gången upplever vi att vi har gjort ytterligare framsteg. Man kan naturligtvis tycka att framstegen är otillräckliga. Det tror jag att vi alla kan tycka, men detta är ett brett samarbete. Vi uppfattar att vi tillsammans med ett antal like-minded länder har nått framsteg och fått ytterligare åtgärder på plats. Vi har också en känsla av att den nya kommissionen är beredd att ta vid efter den gamla och fortsätta att prioritera arbetet med att förstärka det här.

Jag tycker inte att det är ett enkelt beslut. Jag tycker att det finns ett antal saker att överväga fram och tillbaka i detta. Men sammantaget är det min slutsats att givet att vi kan hålla samman ett antal like-minded länder, att det har skett förbättringar och att vi har fått stort gehör för våra skrivningar, bland annat tror jag att man gått oss till mötes för att undvika att vi ska lägga ned vår röst, är det på sin plats att det här året rösta för ansvarsfrihet.

Jag har stor respekt för det som ligger i Leif Pagrotskys fråga. Det är en mycket relevant frågeställning. Det är verkligen inte ett lätt beslut att sätta ned foten, tycker jag.

Anf. 18 LEIF PAGROTSKY (s):

Jag tackar för det nyanserade svaret. Detta är ingen lätt fråga för någon, och vi är ett antal som har ställts inför det här tidigare.

Jag vill bara kommentera två saker. Det är svårt att kritisera detta eftersom mycket av felen ligger på medlemsländerna, säger finansministern. Jag delar inte den bedömningen. Det är EU:s ansvar när de ställer sina villkor och granskar ansökningarna att medlemsländerna sköter sitt sätt att hantera pengar de får från EU. Det handlar om vilka kontrollrutiner EU har. Att skuldbördan kan fördelas på fler gör inte ansvaret mindre för dem som betalar ut och har att säkerställa att mekanismerna hos mottagaren är tillräckliga för att man ska betala ut pengarna.

Det tycker jag är ett svagt argument, som möjligen gör att det vid bordet kan bli bekymmer när man ska pricka ett visst land som har slarvat. Jag vet att också Sverige har slarvat och fått kritik. Det ska vi ta på oss, men det fritar inte kommissionen från ansvar.

Det andra är att det här är sista gången man beviljar ansvarsfrihet för den förra kommissionen. Det är därmed en signal till den tillträdande

kommissionen om var medlemsländernas kravnivå ligger. Här signalerar man nu att vi accepterar 50 års slarv och att det kan fortsätta lite till. I alla år har vi sagt att det är tveksamt, men eftersom det förbättras lite grann är vi beredda att stödja det här en smula till. Men nästa år måste det bli slut! Och så blir det inte slut nästa år, utan bara lite mindre ”oslut”, så att säga. Så rullar man det vidare hela tiden, och det tar aldrig slut.

Nu är det ett skifte av kommission. Nu har man chansen att lite tydligare skicka en signal till dem som tillträder att vi inte accepterar det här längre. Nu är det slut! Det här är absolut sista gången!

Jag skulle vilja uppmana finansministern att vid det möte som ska hållas se till att gruppen av like-minded verkligen ger besked till Barroso att han inte kommer att få ansvarsfrihet en gång till. Detta är sista gången, och nu ska det bli rätt och inte bara lite mindre fel. Det ska bli rätt, och det är något som han måste börja jobba med nu. Det som sker i februari ligger till grund för ansvarsfriheten nästa år.

Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (m):

Helt kort: Jag har stor respekt för Leif Pagrotsky's uppfattningar i frågan. Man kan naturligtvis väga av det här på en rad olika sätt. Vår slutsats är att det viktiga är att den här kommissionen har gjort betydande framsteg varje år under den tid den har suttit. Det är en viktig signal till den tillträdande kommissionen att vi förväntar oss minst lika stora framsteg framöver.

Jag tror samtidigt att om vi vill ha respekt och trovärdighet i den här gruppen har vi goda skäl att arbeta tillsammans med ett antal andra länder. Vi har följaktligen i det här läget valt att stödja ansvarsfrihet.

Jag kommer naturligtvis att göra ett tydligt inlägg där jag säger att ställningstagandet har varit besvärligt. Jag kan också referera till att det blir alltmer diskussion i det svenska parlamentet i frågan och att det på sikt kommer att undergräva våra möjligheter att hålla fast vid den här typen av ståndpunkt om det inte sker mycket tydliga förbättringar. Men i dagsläget är det vår hållning att vi anser att vi kan stödja ansvarsfrihet.

Anf. 20 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Har finansministern övervägt att lägga ned rösten på mötet tillsammans med andra like-minded länder för att markera mot den kommission som avgår och ge besked till den nya kommissionen att vi inte accepterar det här längre?

Anf. 21 Finansminister ANDERS BORG (m):

Det är svårt att med säkerhet veta hur andra länder kommer att agera eftersom de flesta har olika typer av parlamentariska förankringsprocesser. Med den reservationen gjord förefaller det nu vara så att de som röstade nej förra gången – holländarna – kommer att välja att lägga ned sina röster. Men det är inte aktuellt för något av de andra av våra like-minded länder att göra det.

Vi har uppfattat att vi har vunnit betydande gehör för den här gruppens synpunkter. Därför tycker vi att det finns skäl att göra det här ställningstagandet. Holländarna väljer som sagt att göra markeringen att gå

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Då är det min uppgift att sammanfatta den här parlamentariska processen. För att det ska bli tydligt vill jag återkomma till att det finns brett stöd i denna nämnd för de ganska kritiska skrivningar som fanns i regeringens skriftliga underlag. Regeringen ser mycket allvarligt på situationen och så vidare. Detta har sedan kompletterats med själva ställningstagandet i ansvarsfrihetsröstningsfrågan.

Men det råder inget tvivel om att Sveriges riksdag är bekymrad över budgetuppföljningen. Dessutom spelar det enhälliga stöd in som finns i denna kammare för behovet av en ordentlig budgetreform. Det verkar dröja innan en sådan blir av, men nog är stödet brett för detta.

Jag sammanfattar det hela med att det finns stöd för regeringens här angivna ståndpunkt och noterar avvikande meningar från v och mp.

Anf. 23 MONICA GREEN (s):

Jag har bara en följdfråga när det gäller de andra länderna. Anders Borg nämnde att Holland är ett av de kritiska länderna och att han hakar på den kritiken.

Hur många andra länder är lika oroliga som Sverige? Alla 27 medlemsländer kanske är så här kritiska egentligen när man väl börjar diskutera frågan. Hur långt har de andra länderna kommit i sin kritik?

Anf. 24 Finansminister ANDERS BORG (m):

Utan att förlänga diskussionen kan jag säga att det är samma likeminded länder som vi har i alla budgetrestriktiva frågor. Det är Danmark och Storbritannien som står oss närmast i de frågorna vid sidan av Holland. Holland har av olika skäl som bland annat sammanhänger med landets parlamentariska situation valt att gå ett snäpp längre.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag som sagt detta med att det finns stöd för regeringens ståndpunkt men noterar avvikande meningar från v och mp.

Vi går till punkt 4, Genomförande av stabilitets- och tillväxtpakten. Frågan är välbekant för nämnden. Den var uppe senast den 27 november, då det fanns stöd för regeringens ståndpunkt. Nu är det dags för rekommendationer som är välbekanta.

Anf. 26 Finansminister ANDERS BORG (m):

Det har väl knappast undslupit någon att Grekland är huvudämnet för eurogruppens möte på måndagen och för Ekofinsammanträdet på tisdagen. Jag är angelägen om att diskussionen förs också på Ekofinrådet. Jag har inför detta samtal i förväg haft överläggningar även med euroländer som Frankrike och Tyskland för att göra vår position tydlig. En av de positionerna är att diskussionen om Grekland berör hela Ekofin. Inte minst riskerar de risker som den grekiska ekonomiska politiken skapar att sprida sig inte bara till eurogruppen utan till helheten av EU-länderna.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Kommissionen har föreslagit ett paket med ett antal åtgärder. Man ska ge rekommendationer när det gäller stabilitetsprogrammet. Man lämnar rekommendationer till rådsbeslut när det gäller underskottsförandet. Sedan handlar det om en bedömning av den ekonomiska politiken och att den är konsistent med de allmänna riktlinjerna.

Kommissionen har tagit fram en handlingsplan för grekerna som är relativt långtgående och omfattande. Som ni säkert har noterat i tidningsrapporterna var beskedet från stats- och regeringscheferna att man i det här läget inte valde att gå in med en finansiering av Grekland.

Svårigheten i sammanhanget är att grekerna nu ligger på ett underskott på 12 procent av bnp trots att de har ett måttligare bnp-fall än många andra länder. Det är mer begripligt att spanjorerna har ett underskott. Arbetslösheten har där gått från 7 till 18 procent, och då är det både rimligt och naturligt att man försöker parera det med ett visst underskott. Grekland är ett av de länder som kanske inte har drabbats fullt så hårt, men ändå fått ett stort underskott. Det antyder att detta i grund och botten är strukturellt och inte konjunktorellt till sin natur.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Nu har vi fått ett paket. Grekerna vidgade sina ambitioner i går till att göra 4 procent av bnp i åtgärder. Jag har fått återrapportering om att flera länder påpekade att det givet situationen och vad andra länder, inte minst i vår närhet, har gjort framstod som en inte alltför ambitiös hantering. Ester, letter, litauer och ungrare, för att nämna några, har varit betydligt mer ambitiösa i sina planer.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi har i dag inte någon klar bild av hur detta ser ut. Grekerna själva säger att de inte har några finansieringsbekymmer under 2010. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Det här är en besvärlig situation. Vi måste värdera det program som grekerna har lagt fram. Vi har erfarenhet från andra länder. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Rätt betydande delar av det grekiska programmet innehåller engångseffekter både på inkomstsidan och utgiftssidan. Erfarenheten från tidigare stabiliseringsprogram visar att lönefrysningar sällan är effektiva eftersom de leder till att man efter två tre år får en kompenstationseffekt som åter upp effekten. Det är inte någon strukturell förstärkning av de offentliga finanserna.

Allt det här gör att det finns skäl att vara fortsatt bekymrad. Ett framsteg på stats- och regeringschefsmötet i går var att Valutafonden explicit får en roll i detta. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Samtidigt är Valutafonden den enda som har expertis och tekniskt kunnande för att göra en uppföljning och en genomgång av ett sådant här program. Det är inte som en vanlig ekonomisk bedömning där man tar in lite bnp-siffror, kör någon modell och sedan tittar på vad man får ut för underskott. Det handlar i stället förmodligen om att i praktiken rekonstruera en intäkts- och utgiftssida i en hel offentlig sektor som man själv kan bedöma är korrekt utifrån direkt kontroll av grundmaterial och grundkällor och i själva utbetalnings- och inbetalningsflödena. Det är alltså en mycket komplex uppgift. Det är sådant som Valutafonden är

tränad för >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Det är därför positivt att man öppnar för detta.

2009/10:23
12 februari

Det finns ett par lager av ställningstaganden som man kan vara medveten om. Ett är att det finns ett förbud för ECB att ordna en upplåning till grekerna. Det finns flera euroländer – bland andra Tyskland om jag har förstått det rätt – som starkt motsätter sig att man gör olika typer av multilaterala program för grekerna. Hållningen i går var att grekernas fyraprocentsprogram nu ska återställa förtroendet till marknaden och att man därmed inte ska ha några återfinansieringsproblem.

Jag tror att vi alla skulle vara tillfredsställda och nöjda om det visar sig vara en riktig hållning. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Några av er minns säkert vad som hände 1994. Då fick vi en situation där Federal Reserve började höja räntan. I det läget började man ta tillbaka pengar in i den amerikanska ekonomin. Ett antal länder med mer betydande underskottsbekymmer drabbades då av kraftiga räntedifferenssökningar.

Nu är vi ett steg ifrån att amerikanerna ska börja signalera något sådant eftersom det förutsätter att man har en stark återhämtning där. Men samtidigt sker det andra portföljskiften nu, till exempel från Europa och USA mot Asien och från statsobligationer till aktier. Samtidigt har man ett stort underliggande emissionsbehov. Både USA, Japan och Storbritannien har ju dubbelsiffriga underskott. Om vi nu under 2010 ska nyupplåna >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<, eller vad det nu kan bli sammantaget, av världs-bnp >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<.

Det >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< vi kan hoppas på är att den grekiska regeringen nu visar stort ansvarstagande, att man är beredd att fatta de nödvändiga skatte- och utgiftsbesluten och att man gör det på ett sätt som gör att man i största möjliga mån håller det grekiska samhället så skadefritt man kan från den mycket besvärliga process man har framför sig.

Vi har också att antal andra beslut. Det som kan vara relevant att nämna är möjligtvis att vi ser en viss förbättring för våra vänner i Lettland. Det förefaller vara så att budgetkonsolideringen i Lettland under 2009 blev bättre än vad man beräknade. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det är klart att det är glädjande. Naturligtvis har det varit väldigt smärtsamt för letterna. Men tyvärr är det så att om man har försatt sig i grundläggande statsfinansiella problem finns det ingen annan väg ut än att man får sanera det, om än med så små kostnader som möjligt.

Anf. 27 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Ordförande! Om marknaden inte blir nöjd med Greklands åtgärder kan man komma in i en diskussion, gissar jag, om att på något sätt hjälpa Grekland. Det gäller väl euroländerna i första skedet. Om vi får ett valutaproblem kan man tänka sig att euron sjunker i värde och att svenska kronans värde kanske stiger. Det skapar handelsproblem för oss och sysselsättningsproblem i Sverige.

Hur ställer sig regeringen till detta? Överväger vi att på något annat sätt hjälpa Grekland än att få marknadens konsekvenser på den svenska marknaden?

Anf. 28 Finansminister ANDERS BORG (m):

Det är besvärligt att recensera stats- och regeringschefernas beslut på något annat sätt än att säga att det var ett klokt och väl genomtänkt beslut som de fattade i går. Sedan får man ha en förhoppning om att detta visar sig vara korrekt. Vi är i ett mycket allvarligt läge. Det är ingen tvekan om det. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Jag är inte säker på att jag delar bedömningen att det här inkom är ett problem för euroländerna. Vi har *ett* EU, vi har all anledning som icke-euroland att upprätthålla ställningstagandet att det är *ett* EU. Skulle vi hamna i en situation där man begär gemensamt stöd och hjälp tycker jag inte att man ska utesluta att Sverige ställer sig solidariskt i ett sådant läge. Det är vår normala hållning. Det har gällt Island och Lettland och andra länder med bekymmer.

Jag tycker inte att man principiellt ska se det som ett eurogruppsproblem utan principiellt som ett EU-problem.

Det är svårt att spekulera om vart valutautvecklingen tar vägen. Det har jag tyvärr ägnat mig åt professionellt, och den allra mest tydliga erfarenheten är att det vet man väldigt lite om. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Man ska inte överdriva det, för Grekland är inte någon riktigt tung handelspartner för oss. Men det är inte lätt. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Nu ska man inte vara alltför ledsen för detta. Om det är bekymmer och oro återspeglar det att man har större ekonomiska problem än vad man tidigare har trott. Då får man en naturlig marknadsreaktion. Det är inte mycket att hetsa upp sig över.

Anf. 29 ORDFÖRANDEN:

Innan vi går vidare vill jag anmäla att det stats- och regeringschefermöte som det refereras till är det inte vår uppgift att recensera, däremot att förbereda. Och det gjorde vi med statsministern tisdagen den 9 februari. Då hade vi samråd inför det extra möte i Europeiska rådet som ägde rum den 11 februari. Uttalandet från det finns utsänt till nämndens ledamöter.

Anf. 30 LEIF PAGROTSKY (s):

Jag tackar finansministern för en nyanserad beskrivning av fakta i målet. Greklands situation nu påminner väldigt mycket om den situation som Sverige befann sig i 1994. Den grekiska vänsterregering som har tillträtt möter ett budgetunderskott som är på 12 ½ procent. Det var exakt det underskott Sverige hade 1994. När vi kom in i Finansdepartementet möttes vi inte av nya historiska uppgifter som visade att siffrorna hade varit förfalskade, som i det grekiska fallet. Vi hade ett oberoende Riksrevisionsverk, och det var de som gjorde budgetprognoser på kort sikt. Däremot visade sig den prognosbild över den ekonomiska utvecklingen som hade marknadsförts i valrörelsen vara helt fel. Det var önsketän-

kande. Chocken var ungefär densamma, och omprövningen av de politiska förväntningarna var lika jag vill inte säga brutala men omskakande.

Jag tror att Greklands situation dock är svårare än vår. Utsikterna till framgång i Grekland är sämre än vad våra var. Vi hade samma skuld-dynamik, men vi lyckades bryta den. Det var i ljuset av en internationellt mer gynnsam situation än vad som nu är i Grekland. Grekland har ett sämre konkurrensläge än vad Sverige hade. En sämre internationell utveckling och ett sämre konkurrensläge men lika stort budgetproblem gör att den grekiska uppgiften blir svårare. Till sitt förfogande har de en sämre fungerande statsförvaltning.

Nu lever de i en omvärld som präglas av åtstramning. Räntorna höjs, delvis av egen förskyllan, i ett antal länder så att hela euroområdets räntenivå stiger och en del andra länders också. Dessutom har det inletts en exitstrategi som innebär att hela euroområdet och hela EU-området inträder i en period där den ekonomiska politiken läggs om i åtstramande riktning, samtidigt som Grekland ska genomföra det här programmet.

Till det ska läggas att Grekland ska genomföra ett åtstramningsprogram som kamraterna i EU har bestämt ska vara 4 procent av bnp. Sedan räknar man psykologiskt med att underskottet sjunker med 4 procent. Men så är det inte. Det leder till en exploderande arbetslöshet i Grekland, och en motverkande kraft av detta på budgeten ska, som grekerna själva hoppas, vägas upp av att de börjar samla in skatter som de inte har gjort med någon ordning hittills. Det ska de på något sätt lyckas med snabbt och kvickt. Man får önska dem lycka till med det.

Summan av detta är att det ser mycket dystert ut. Finansministerns beskrivning är att det ser illa ut, men det finns inte mycket till värderingar om hur ett land som Sverige ska agera, tycka och tänka vid bordet. Vi sitter ju där, vi har en röst och vi kan påverka.

Jag slås av att rapporteringen handlar om att Grekland behandlas för sig, Spanien för sig, Portugal för sig, exitstrategin för sig. Men helheten verkar inte gå ihop.

Nu ska alla ha exit och åtstramning samtidigt. Alla euroländer ska strama åt, utom Luxemburg, för att komma ned till 3 procent. Det finns inte ett enda land som kan hötta med fingret åt de andra och säga: Vi har skött oss; nu måste ni göra det också. Tyskland och Frankrike som moraliserar har misskött det mest av alla i kraft av deras ansvar för det regelverk som finns.

Jag skulle vilja fråga finansministern: Hur ser helhetsbilden ut från svensk sida? Vilken linje driver Sverige för att Europa ska häva sig ur den här krisen?

Jag vill passa på att berömma finansministern för kraften i att framställa det här som ett problem för hela EU, det är inte ett problem för bara eurozonen. Stabilitetspakten omfattar alla EU:s medlemmar. Eurozonen har själv valt att gå vidare och knyta ihop sig så att de smittas av Greklands problem. Det är deras bekymmer, och det får de ta på sig med den otillräckliga samordning som finns inom eurozonen.

Det är en systemkris för EMU-systemet som vi kan vara glada för att vi slipper. Men vi är delaktiga, vi har ett medansvar, vi måste vara aktiva i den fortsatta rollen, och jag är glad att finansministern så aktivt driver det vid bordet. Det är en klok linje.

Som sagt skulle jag vilja höra hur finansministern ser på helhetsbilden. Finns det någon väg i de fragment som finansministern redovisat som leder till att Europa blir bättre? Eller är det en politik för konserverad kris?

Anf. 31 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru ordförande! Till att börja med är det viktigt att konstatera att den grekiska krisen inträffar i ett läge av en tydlig global återhämtning. Vi får in data från Asien som tyder på en mycket snabb, närmast remarkabel, återhämtning. Vi talar om exportökningar i de asiatiska länderna som är inte bara tvåsiffriga, utan det handlar om 30–40-procentig exportökningstakt i somliga länder. Vi ser tecken i USA på ett ökande förtroende, en ökad aktivitet och på att problemen på bostadsmarknaden och annat börjar klinga av. Samma signaler får vi från Tyskland och Frankrike. Jag träffade min franska kollega i början av veckan, och den bild man har även där är att det är en tydlig återhämtning. Detsamma gäller för den delen för Storbritannien och Norden. Vi ser nu en vändning i finska bnp-siffror som i allt väsentligt är helt remarkabel. På ett par månader går man från att ha haft tvåsiffriga bnp-fall till att börja komma i närheten av Sverige och Danmark.

Det är alldeles tydligt att vi har en global återhämtning. Det är delvis det som är bekymret. Nu blir det tryck på de länder som har kunnat ligga med en lite högre räntenivå och få en hel del kapital till sig. Vändningen kommer ungefär som 1994 först när de andra länderna börjar signalera att de är beredda att höja sina räntor och kapitalflödena vänder. Det är då den verkliga vändpunkten i ekonomin finns på plats, vilket tyvärr kan leda till att en del av länderna får bekymmer.

Man kan mycket väl tänka sig en utveckling där vi har en stark världsmarknadstillväxt och en god utveckling i Europa, med bekymmer i ett antal mindre länder. Det var ungefär den utveckling vi fick när vi var på väg ur den förra stora krisen i början av 90-talet.

Det är viktigt att konstatera att de flesta länderna – USA, Japan, Storbritannien och de nordiska länderna – driver en extremt expansiv ekonomisk politik. Det är inte så att man går till ett åtstramande läge därför att räntan gradvis och långsamt till exempel återgår mot en normal ränta, utan då är räntan expansiv till dess att den är tillbaka på normalnivån. I de flesta av länderna är den ekonomiska politiken starkt expansiv, vad gäller finanspolitiken,>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Det ger en trygghet i återhämtningen.

När det gäller det specifikt grekiska har den svenska positionen varit och är tydlig. Vi är bekymrade över delar av programmet. Samtidigt vill man kanske inte utveckla kritiken alltför tydligt, eftersom det naturligtvis inte underlättar för den grekiska regeringen att man i detalj analyserar och konstaterar de eventuella ofullständigheter som finns. Men det är alldeles uppenbart att programmet å ena sidan är ett steg framåt och att implementeringen å andra sidan måste bli av en helt annan kaliber än vad vi historiskt har upplevt.

Det andra är, och där har vi gehör för den svenska ståndpunkten från euroländernas sida, att man inte låser sig på det sätt som man gjorde för någon vecka sedan i fråga om ett IMF-deltagande. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Jag tror att inte minst

de erfarenheter vi har gjort via Lettland och Island har vägt väldigt tungt i besluten. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

2009/10:23
12 februari

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<
Vi är ett EU.

Därför är det viktigt att frågan diskuteras i Ekofin. Nu förs huvuddiskussionen i eurogruppen. Det är ingen som helst tvekan om att euroländerna anser att det är rätt forum för den diskussionen. Vi har haft ett antal bilaterala diskussioner för att ha en möjlighet att påverka beslutsfattandet, men så länge vi inte är en del av eurogruppen är vi inte med i diskussionen på samma sätt. Vid förra Ekofinmötet var det i praktiken bara jag som gjorde inlägg när det gällde Grekland. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Jag tyckte ändå att det fanns skäl att göra det. Jag kommer att göra inlägg också på det här mötet, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<.

Det här är några punkter. Jag vill inte gå in alltför mycket i en polemik om valrörelsen 1994. Leif Pagrotsky och jag har lite olika syn på detta, och jag tror inte att det blir alldeles konstruktivt i en diskussion om Grekland att vi återupptar den. Jag kan nämna att Sverige hade en del andra problem med banker och växelkurser. Vi tog ett antal rätt tunga budgetbeslut tillsammans med Socialdemokraterna i krisuppgörelserna som spelade roll. Men låt oss inte föra en polemik om 1994, för det känns fel. Vi diskuterar nu ett mycket allvarligt bekymmer i Grekland.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Det sistnämnda behandlas väl heller inte på rådet.

Anf. 33 Finansminister ANDERS BORG (m):

Det kan bli en diskussion om läget 1994 i Sverige, men jag är inte säker på det.

Anf. 34 LEIF PAGROTSKY (s):

Jag tackar ordföranden för den tillrättavisningen.

Jag tror att man har mycket att lära av 1994. Väldigt få europeiska länder har haft 12 ½ procents budgetunderskott och klarat sig ur det. Sverige är det mönster som går att studera. Det finns några andra exempel. Ceaușescu hade ett snarlikt som han fixade på ett par år. I övrigt är det svårt att se. Det är klart att många människor lär av historien.

Jag kan konstatera att jag och flera andra som har varit med om den här resan har fått frågor från Grekland. Jens Henriksson, som ju finansministern känner, har skrivit en hel bok på begäran av Bruegelinstitutet för att andra länder ska kunna se hur vi i Sverige bar oss åt för att gå från 12 ½ procents budgetunderskott och samma skulddynamik som Grekland till överskott och Europas starkaste statsfinanser på mindre än ett decennium. Jag kan förstå den psykologiska mekanismen bakom att finansministern inte vill diskutera 1994. Men relevansen i det europeiska perspektivet finns det många andra som ser.

Eftersom jag nu ska fatta mig kort ska jag nöja mig med ett beröm till finansministern för aktiviteten när det gäller att slå vakt om det principiella att stabilitetspakten är en fråga för hela EU. Min åsikt är att om

euroländerna vill ta det fulla ansvaret och själva fatta besluten är det rimligt att av det också följer att de inte kan begära att de övriga, som inte har en röst för att forma besluten, är med och betalar.

Den som avkrävs betalning ska vara med och påverka. Vill de inte att icke-euroländer ska vara med och påverka tycker inte jag att övriga länder ska ställa upp och signera på den streckade linjen vad de har bestämt. Det är min principiella hållning. Jag tycker att det ligger i korten att den stämmer med finansministerns, och då har vi en stark svensk samsyn om detta.

Anf. 35 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag försökte att undvika en diskussion om 1994. Jag vill ändå påpeka att när till exempel Valutafonden utvärderade den svenska budgetsaneringen konstaterade man att ungefär 6 procent av bnp-besluten låg före 1994 och ungefär 7 procent av bnp-besluten låg efter 1994.

Jag har aldrig i något sammanhang funnit skäl att kritisera de beslut som fattades av Göran Perssons regering 1994–1998 med anledning av budgetsaneringen. Det var i stort sett en mycket välskött process. Jag undviker gärna den polemiken, även om jag förstår att Leif Pagrotsky nu vill lägga väldigt mycket skuld på den borgerliga regeringen 1991–1994.

Man kan konstatera att Sverige tidigt, bland annat tack vare krisuppgörelserna mellan den borgerliga regeringen och Socialdemokraterna, började åtgärda problemen. Vi tog i budgetproblemen redan hösten 1992, vilket är relativt unikt bland dessa länder. Det var ett mycket tidigt agerande där jag gärna framhåller igen att Socialdemokraterna var inblandade. Det kan inte heller skrivas om i historien.

Jag delar också Leif Pagrotskys synpunkter i fråga om Grekland även om jag vill vara lite mer försiktig när det gäller slutsatsen. Jag tycker att det är oerhört centralt att vi har ett EU och är solidariska. Sverige ska vara ett land som ställer upp när andra länder har bekymmer. Följaktligen bör vi finnas där när andra har problem om det visar sig vara nödvändigt.

Sedan delar jag naturligtvis Leif Pagrotskys hållning att vi ska involveras i en sådan diskussion. Det tycker jag är en självklarhet. För mig är det också naturligt att man tänker sig en EU-solidaritet som bygger på alla de 27 medlemsländerna och inte bara på euroländerna.

Anf. 36 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Tack, finansministern, för en bra redogörelse för ärendet. Jag har väldigt korta frågor. Med tanke på tidigare meningsutbyte finns inte så mycket att tillägga.

En stor problematik är trovärdighetsbiten. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Vad gör man egentligen åt det?

Det innebär också en problematik att Greklands befolkning inte är krismedveten. Hade den varit det tror jag att man hade kunnat ta itu med krisen på ett annat sätt. Om man nu chockar den grekiska befolkningen, som har levt i tron att det inte är så farligt, så att de plötsligt får för sig att det är mycket allvarligt blir det folkliga motståndet starkt. Då blir det också svårare att genomföra de nödvändiga reformer man är tvungen att genomföra. Det är en väldigt svår problematik som jag gärna vill att finansministern utvecklar något.

Sedan kan man mellan raderna förstå att även om stats- och regeringscheferna i går slog fast att ingenting ska göras nu inser alla att någonting ändå är på gång. Mycket strålkastarljus kommer på måndag att riktas mot Ekofinmötet. Finns det signaler från andra finansministrar i andra länder om eventuella andra åtgärder som är på gång och vad som diskuteras i korridorerna? Någonting kommer att hända. Frågan är bara vad.

Jag kan dela den principiella uppfattningen att det är ett problem för hela EU-området och att alla måste vara med i diskussionen. Därför tycker jag att det är bra att den svenska finansministern uttalar sig i debatten om det så att det inte bara blir euroländerna som tror att de äger problemet, eftersom det drabbar hela EU-området. Det tror jag är viktigt att lyfta fram.

Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (m):

Jag delar Ulf Holms bedömning när det gäller trovärdighetsproblemet. Jag har nu levt med tre grekiska finansministrar. Den första, Georgios Alogoskoufis, som är en mycket respekterad nationalekonom, >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< och att den nuvarande premiärministern ingick i den regeringen.

Han redogjorde utförligt för vilka betydande problem man hade och deklarerade dyrt och heligt att detta aldrig skulle upprepas, utan nu skulle det vara ordning och reda i Grekland, och man skulle aldrig mer behöva ifrågasätta statistiken.

Nu har vi fått en ny grekisk finansminister, Georgios Papaconstantinou, som jag tycker ger ett utomordentligt seriöst, ansvarsfullt och sympatiskt intryck. Det verkar vara en alltigenom hederlig person. Han deklarerar återigen: Nu ska vi inte koka böckerna, och nu ska vi ta tag i våra problem.

Detta är svårigheten. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Trovärdig betyder att ens ord tas för sanna utan ytterligare kontroll och eftersökning. Det är problemet. Här är det ingen som nu tar någonting för sant med mindre än att man kontrollerar det.

Det är därför vi här får en >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< kontrollapparat gentemot Grekland där kommissionen, Eurostat och andra kommer att göra en betydande uppföljning tillsammans med fonden. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det är ingen tvekan om det.

Jag ska inte citera Göran Persson alltför ofta, men det han konstaterade när det gällde Valutafonden var att det enda som gäller för ett land som Sverige, eller nu Grekland, i en sådan här situation, för att återta sin nationella självständighet, är att själv göra mer än vad andra kräver och därigenom bli herre i sitt eget hus. Huruvida grekerna förmår göra detta är frågan. Jag delar djupt stats- och regeringschefernas förhoppning om att så ska visa sig vara fallet.

Jag vill inte alltför mycket gå in och utveckla svaret på den andra delen av Ulf Holms fråga. Jag har naturligtvis fört diskussioner med andra medlemsländer som är centrala i detta. Men det är inte upp till mig att spekulera om vilka ytterligare beslut som kan bli nödvändiga.

>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< EU-solidaritet i det här sammanhanget.

Anf. 38 MONICA GREEN (s):

Jag vill kort säga något om 1992. Det hade varit anmärkningsvärt om man inte hade gjort något med 500 procents ränta. Det är klart att Socialdemokraterna behövde hjälpa den borgerliga regeringen redan då innan vi tog över.

Jag tycker först och främst att det är jättebra att vi tar ett helhetsgrepp, säger att vi har lärt oss något och att vi håller ihop. Jag vill veta lite om förhållandet mellan Grekland och till exempel Lettland. Om man ska lära av varandra har jag förstått att Lettland bestämde sig för ett tuffare sparpaket än vad Grekland har gjort.

När vi var i Lettland med finansutskottet för ett år sedan gick inte sparpaketet igenom första gången i parlamentet utan det röstades ned. Sedan har man tagit tag i det igen. Vad är det man skulle kunna tipsa om? Även om vi inte för mycket ska lägga oss i vad Grekland gör är det ändå så att Lettland har lyckats göra ett tuffare sparpaket än det Grekland gör nu. Vad kan vi ge för råd om det?

Anf. 39 Finansminister ANDERS BORG (m):

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Det man sedan har gjort är det man måste göra i ett sådant läge. Man har höjt breda skattebaser. Det handlar om inkomstskatt, fastighetsskatt och moms. Det är vad man i praktiken har för alternativ. Man har gått på de breda stora kostnadsposterna i budgeten och försökt att begränsa dem.

Det är inte svårt att göra ett saneringsprogram. Det svåra är att få det förankrat och genomfört. Vi vet vad som behövs. Man måste höja de breda skattebaser som är minst skadliga för ekonomin, moms, fastigheter och vad det nu kan röra sig om. Man måste tyvärr ge sig på de breda stora utgiftssystemen och säkra att man därigenom får kontroll över kostnadssidan.

>>> *Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen* <<<

Vi har ansett att de i för liten utsträckning har tagit i fastighetsskatt och inkomstskatt. Nu har de till slut fattat en del beslut där. Men man måste se till att man klarar – i det här sammanhanget blir uttrycket rimligt – en någorlunda anständig fördelning av bördorna.

Ska man sanera 12 procent av bnp blir det bördor som fördelas väldigt tungt på befolkningen. Det är vad grekerna måste försöka göra, att höja breda skattesatser och få kontroll över sina kostnader. När det gäller att förbättra skatteindrivningen och sådana saker är det väl bra att de börjar säga det, men det blir ingen kraft i det om man inte säkrar ett genomförande.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Jag har inga andra noteringar än att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Vi går vidare till punkt 5, Inre marknaden – Tjänstedirektivet. Den frågan behandlades senast i nämnden den 6 februari förra året. Det är en årlig fråga. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt. Nu föreligger förslag till slutsatser. De är utsända med den kommenterade dagordningen. Jag lämnar ordet till finansministern.

Fru ordförande! Jag behöver inte orda så mycket om detta. Vi stöder det spanska ordförandeskapets ambitioner att intensifiera arbetet. Det är på basis av den tidigare inre marknadskommissionären Mario Montis uppdrag. Vi stöder slutsatserna. Jag tror inte att det kommer att bli någon omfattande diskussion på den här punkten.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Som Monica Green så korrekt viskade till mig behandlade nämnden frågan också den 18 september, då med inre marknadsminister Björling. Slutsatser om inre marknaden inför Ekofin behandlades för ett år sedan, men genomförandet av tjänstedirektivet, som för all del hör hit, hantlade vi i i höstas.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Jag konstaterar också, så värderingsfritt som möjligt, att vi inte kan delta i beslutet om vice ordförande för Europeiska centralbanken. Är det något finansministern ändå vill säga på den punkten? Nej. Då lämnar vi den.

Vi går till punkt 7, Övriga frågor. Där har jag ingenting anmält. Är det något som finansministern har snappat upp här sedan sist? Nej. Är det något annat han vill dela med oss innan vi skils åt för dagen? Jag finner inte så.

Vi tackar finansministern och hans medarbetare för i dag och önskar trevlig helg och lycka till på rådet.

2 § Utbildning, ungdom och kultur

Utbildningsminister Jan Björklund

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom och kultur den 26 och 27 november 2009

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom och kultur den 15 februari 2010

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Vi säger välkommen till utbildningsminister Björklund, och vi måste onekligen säga varmt välkommen till hans nya statssekreterare, tillika före detta ledamoten av nämnden, Karin Pilsäter, med flera medarbetare. Ni är också mycket välkomna.

Vi kastar oss över punkt 2 på nämndens agenda, nämligen utbildnings-, ungdoms- och kulturfrågorna där vi först har återrapporten från rådsmötet den 26–27 november. En skriftlig sådan är utsänd, men eftersom vi inte träffas så ofta får utbildningsministern säga något om han vill.

Anf. 44 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Före mötet i november redogjorde jag här för vad som skulle tas upp. Det var fyra olika beslutspunkter som antogs med enhälligt och brett stöd från de europeiska medlemsstaterna. Det var flera av de frågor som det svenska ordförandeskapet drev fram.

Ni vet, och jag tror att jag har sagt det någon gång förut, att utbildningspolitik har varit extremt kontroversiellt att diskutera inom EU. Det har att göra med sådana saker som att när jag ska möta den tyska utbildningsministern finns det inte en minister utan 16. De har en i varje delstat. De får inte snacka utbildningspolitik på nationell nivå. Belgien har tre skolsystem. Spanien har flera på grund av språkliga och kulturella skillnader.

Skolan anses vara en del av den kulturella identiteten med språk, religion, historia och allt vad det är. Det gör att det har varit oerhört kontroversiellt att diskutera utbildningsfrågor ens på nationell nivå, för att inte tala om på EU-nivå. Sedan EU grundades och när EU har vuxit genom de olika processerna har utbildningsfrågorna varit det man inte får prata om, utom möjligen när det gäller högskolan. Där har vi Bologna-processen så där har det varit okej, men inte för grundskolan.

Detta håller på att ändras. Det beror i grunden på att alla länder inser att nu kommer Kina, nu kommer Indien, nu kommer Asien. Europa måste vässa sig i sin konkurrenskraft. Då är utbildningen en viktig del. Det går inte längre att säga att det bara är en fråga för varje delstat. Det är också en fråga för Europa att höja kvaliteten i utbildningsväsendet.

Den konferens som jag ledde i Göteborg och som resulterade i de beslut som togs på rådsmötet den 25 november var egentligen första gången som vi diskuterade riktiga grundskolefrågor, om vi kallar det för det, i EU, med lärarkvalitet, lärarkompetens och invandrarbarnens integration i skolan. De frågorna har tidigare varit tabu att diskutera, men när vi nu lyfte på hatten och började diskutera de här frågorna tyckte alla att det var bra att vi äntligen tog tag i dem.

De slutsatser som antogs togs i bred enighet. Det pågår ett skifte bland medlemsstaterna. Man inser att utbildning är så otroligt viktigt för

Europas konkurrenskraft att det också blir en fråga för EU på olika sätt. Ingen vill driva det dithän att EU ska få beslutsmyndighet på området, men vi måste ändå diskutera frågorna.

2009/10:23
12 februari

Anf. 45 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Punkt 11 i återrapporten handlar om digitalisering av kulturellt innehåll i Europa, en policydebatt där FR, det måste vara Frankrike, föreslog att en högnivågrupp av vise män skulle etableras för att utreda möjligheten till gemensamma riktlinjer. Flertalet medlemsstater gav sitt stöd till detta.

Hur ställer sig Sverige, och blev det något beslut? Det står det faktiskt inget om i återrapporten.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Det var ett delat råd där även kultur ingick. Det här var mer en kulturfråga. Om utbildningsministern kan och vill svara får han göra det. Annars får vi be Kulturdepartementet att återkomma skriftligt.

Anf. 47 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Det får nog bli på det senare sättet. Jag känner inte att jag kan tillräckligt för att svara på det.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Kan vi då be Regeringskansliet i vid mening att kommunicera med Kulturdepartementet och återkomma till nämnden i den frågan? Tack för det!

Anf. 49 AGNETA LUNDBERG (s):

Tack för föredragningen! Jag vet att detta är känsligt och att frågan är svår att ta upp, men dokumentet är väldigt bra. Det är i sak mycket allvarligt att man har fokuserat på att höja läsförståelse och läsförmåga, men detta har ändå gått ned i alla länder. Vi vet ju att det är en central fråga för att vi ska lyckas.

Vi pratade nyss om hur bekymmersamt Grekland har det. Det handlar väldigt mycket om människors kompetens om vi ska lyfta oss och nå bättre resultat. Jag tycker att det är det mest bekymmersamma. Man sätter upp väldigt fina mål, men det blir ingenting av dem.

Jag kan också tycka att vi säger samma sak i vårt eget land i stället för att sätta in ökade resurser för att öka läskunnigheten och läsförståelsen. Man sätter till vissa resurser, det vet jag, men det är absolut inte tillräckligt när förmågan sjunker. Regeringens beslut att på yrkesprogrammen minska antalet timmar eleverna läser till exempel svenska är ju inte någonting som gör att vi går i en bättre riktning utan snarare tvärtom.

Programmet är väldigt bra, men resultaten är långtifrån bra.

Anf. 50 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Jag tror att jag hoppar över valdebatten. Vi får ta den sedan. Men jag håller med om att Europa liksom Sverige under årtionden har varit på väg åt helt fel håll när det gäller resultat i utbildningsväsendet. Det är därför som utbildningsfrågor nu lyfts upp på agendan i EU.

De flesta länder, inte alla, inte Finland till exempel, har stora problem med resultatutvecklingen i skolan. Ungdomar som går ut skolan i dag har mindre kunskaper än deras föräldrar hade när de gick ut skolan. Det är naturligtvis inte en rimlig utveckling. Så kan vi inte fortsätta. Det är därför som vi i Sverige genomför en mycket omfattande reformering av utbildningspolitiken. Det är därför det är i faggorna också i många andra länder, för det har inte riktigt fungerat.

Jag delar helt Agneta Lundbergs analys att utvecklingen går åt fel håll. Det är precis därför vi lyfter upp frågorna på agendan. Sedan har vi säkert olika åsikter om exakt vad som ska göras. Det får vi väl diskutera i den inrikespolitiska debatten.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen vad gäller återrapporten.

Anf. 52 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Förlåt, fru ordförande, jag uppfattade att Agneta Lundbergs inlägg egentligen handlade om nästa punkt som vi ska behandla nu. De flyter ihop.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Vi återkommer till det alldeles strax. Nu lägger vi återrapporten till handlingarna. Vi återkommer om ett ögonblick.

Det är bara en beslutspunkt, men den är inte så bara. A-punktsbehandlingen ligger numera utanför rådet. Utbildningsutskottet ska ha information i utbildningsfrågorna men har inte haft det än för säsongen. Vi går rakt på punkt 4, Utbildning för Europa 2020.

Den behandlade vi i november inför Europeiska rådet. Då fanns det stöd för regeringens ståndpunkt. Nu ska det både antas en lägesrapport och diskuteras Utbildning för Europa 2020. Här har det i utskick 2 och kansli kommentarerna kommit kompletterande skriftligt material med en lite tydligare ståndpunkt. Jag ber att få uppmärksamma nämndens ledamöter på det, för det kom ganska sent.

Anf. 54 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru ordförande! När Lissabonstrategin antogs för ungefär tio år sedan sade man att vi också i Europa måste börja diskutera utbildningspolitik, för det är så centralt om vi ska bli konkurrenskraftiga i framtiden. Då satte man upp ett tioårs mål, Utbildning 2010, med de olika saker som skulle utvärderas, mätas och bedömas. Det var i fråga om det som Agneta Lundberg nyss konstaterade att utvecklingen har gått åt fel håll.

Utbildning 2010 tar slut i år så att säga. Nu ska vi anta Utbildning 2020. Hur går vi nu vidare? Förslaget är alltså att EU inte ska kunna bestämma någonting, men vad EU bör göra är att sätta upp vissa mål och sedan mäta medlemsstaternas måluppfyllnad.

Ska det vara meningsfullt att följa en utveckling bör man mäta och utvärdera samma saker de kommande tio åren som man har gjort de gångna tio åren. Annars går det inte att jämföra vart utvecklingen går. Det enkla är väl att säga att det kommer att fortsätta. Jag uppfattar att det

finns en bred enighet i EU om att vi ska fortsätta att följa utvecklingen och utvärdera just de sakerna.

Jag vet att den dåvarande svenska regeringen var involverad i att sätta upp de här målen. De antogs till och med nästan när Sverige ledde EU-förvalet, för tio år sedan.

Jag är väl halvkritisk till hur målen är formulerade, kan jag säga. Samtidigt tycker jag att det är viktigt att man mäter samma saker över tid och inte skiftar mål. Jag tycker att det är för lite fokus på kunskapsresultaten. Man mäter hur många år eleverna går i skolan, hur många som är inskrivna i 4-årsåldern och hur många som är inskrivna i 20-årsåldern. Den typen av mål är det rätt mycket av, men det är rätt få mål där man utvärderar vad eleverna faktiskt lär sig i skolan, vilket är det centrala.

Jag har egentligen inte argumenterat för att ta bort några av målen men för att vi borde addera några mål som också har att göra med resultaten i skolan. Det är till sist det centrala. Vi får väl se om det går.

I huvudsak ska det nu fortsätta med fokus också på utbildningspolitik i EU. Det är innebörden i detta samt att vi utvärderar resultat och redovisar dem offentligt, vilket skapar debatt och underlag för beslut i medlemsstaterna.

Anf. 55 AGNETA LUNDBERG (s):

Fru ordförande! De olika EU-länderna har ju väldigt olika utgångspunkter, från Portugals problem med stora avhopp av dem som är tolv år till våra bekymmer. Jag förstår att det inte är så himmelens enkelt. Men eftersom det är så skiftande läge skulle det vara intressant att höra vilka diskussioner som förts mellan de olika länderna när man försöker sätta upp nya mål, som jag hoppas att man når bättre än de som är satta för 2010. Kan vi få några exempel på vad man har för avsikt att göra i de olika länderna för att nå de uppsatta målen?

Anf. 56 HOLGER GUSTAFSSON (kd):

Ordförande! Jag har två frågor. Den första utgår från s. 5 och handlar om nyckelkompetenser. Man kan se att EU jobbar med nyckelkompetenser som ett viktigt led i utbildningen. Min fråga är: Stämmer detta med den nyss antagna svenska hållningen, är vi också fokuserade på nyckelkompetenserna?

Sedan vill jag gå till s. 14. Det handlar om högre utbildning. Jag tycker att det går att utläsa att man är väldigt mån om att få in ungdomar på akademiska utbildningar, ungefär som s-regeringen var i Sverige tidigare, men att man inte är lika mån om att försäkra sig om att de kommer ut med examina på andra sidan. Hur ser ministern på detta?

Anf. 57 ULF HOLM (mp):

Fru ordförande! Tack för föredragningen, ministern! Det finns i slutet ett diskussionsunderlag som tydligen ska upp på mötet. Det är ganska intressant, men en sak som jag saknar lite där är något som vi diskuterar mycket i Sverige. Det är att få in entreprenörskap tidigt i utbildningen. Har ministern funderat på detta? Det saknar jag i detta underlag.

Vi ska inte ha någon inrikespolitisk debatt här men det pratas mycket om kunskapsresultat. Är det inte en avspegling av att skolsystemen ser så olika ut att de målformuleringar som gjordes för tio år sedan ser ut som

de gör? De speglar ju den olikhet som fanns i utbildningssystemen mellan de dåvarande EU-länderna.

Sedan kanske jag inte har så mycket emot att man också snävar in målen mer och mer på kunskapsresultat, men hur går diskussionen i de andra länderna om att ändra målformuleringarna i den riktning som ministern framförde?

Anf. 58 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Fru ordförande! Det finns olika internationella utvärderingsinstitut. EU är ett, kan man säga, med de här målen. Sedan har vi PISA, vi har Timss och vi har några andra sådana. Det finns nästan inga utbildningspolitiker i några länder, inte heller jag, eller partier som sysslar med utbildningspolitik som inte mycket noggrant följer utvecklingen i PISA:s resultattabeller. EU:s resultat följer nästan ingen. Det beror på att man mäter saker som ingen tycker är riktigt viktiga.

Det viktiga är ju vad ungarna lär sig i skolan. Det är där jag har tyckt att EU skulle kunna spela en tyngre roll genom att faktiskt utvärdera de viktiga sakerna. De mål man har nu kan naturligtvis också utvärderas men det är resultaten det till sist gäller. Det handlar inte bara om hur många som skrivs in vid universiteten utan om hur många som går ut och tar examen. Vad kan de när de kommer ut? Är utbildningen konkurrenskraftig i ett internationellt perspektiv? Kan europeiska ingenjörer algebra på tillräckligt god nivå, för att vara väldigt konkret, jämfört med ingenjörer från Kina, USA och så vidare? Det handlar mer om sådant än om hur många som är inskrivna vid olika utbildningar.

De saker som har utvärderats de gångna tio åren bör man naturligtvis fortsätta att utvärdera för att ändå kunna följa resultaten. Men vi bör addera andra saker som mer har med resultaten att göra. Det är möjligt att det ligger lite i Ulf Holms antagande att det för tio år sedan var mycket olika, men för mig blir det då ännu viktigare att just utvärdera outcome snarare än input. Systemen är olika, men låt oss inte utvärdera systemen. Låt oss i stället utvärdera vad de åstadkommer. Då kan vi lära av varandra.

Holger Gustafssons fråga är väldigt relevant. Samma omtänkande som nu sker här skulle jag säga sker i många andra länder, nämligen att Europa har nedvärderat yrkesutbildningar, också på högre nivå, väldigt mycket. Allt har handlat om akademiska kunskaper. Hur många som skrivs in vid universiteten har alla länder ägnat sig åt att mäta. Hur många som går på kvalificerade yrkesutbildningar har ingen utvärderat.

Det finns massor av jobb i den framtida ekonomin som är kvalificerade, mycket kvalificerade, utan att vara akademiska. Här kommer yrkesutbildningar, yrkeshögskolor och annat in. Kopplingen till entreprenörskap nämndes också. Yrkesutbildningar är ett typexempel på en brygga mellan utbildningsväsendet och näringslivet. Det fungerar inte att utbildningsväsendet utbildar till yrken som inte har en koppling till vad näringslivet och företagen behöver.

De här målen sattes upp för tio år sedan och avspeglar tänkesättet då. Det var inte bara i Sverige som man tänkte att högskolan var allt och att alla ska gå där. Det var inte bara Sverige som tänkte så, utan det gjorde många länder i Europa. Nu läggs i stället ökat fokus på yrkesutbildning-

Anf. 59 JOHAN LINANDER (c):

För jämförelsens skull är det bra att vi har lite olika utbildningssystem. Det borde kunna göra att vi, om vi hade rätt mål att mäta, skulle kunna se vilket system som ger de bästa resultaten. Men om man inte mäter resultaten kommer man inte fram till något. Det är väl bra om man lägger till de målen.

Liksom Holger Gustafsson tittar jag på s. 5, där det handlar om nyckelkompetenser. Det är ett uttryck som jag har lite svårt för. Det står att inom den europeiska ramen för nyckelkompetenser för livslångt lärande kartläggs och fastställs åtta nyckelkompetenser som är nödvändiga för personlig utveckling, aktivt medborgarskap och så vidare. En av dem är till exempel kommunikation på främmande språk. Jag är övertygad om att väldigt många människor i Sverige som inte kan kommunicera på främmande språk ändå kan ha en personlig utveckling och ett aktivt medborgarskap. Jag kan alltså inte hålla med om att det är helt nödvändigt. Det kan vara viktigt, men jag ställer inte upp på formuleringen att det skulle vara nödvändigt.

Jag vet inte om detta kommer från det gamla programmet eller om det är en ny formulering som man vill lägga till nu. I så fall tycker jag att man ska ändra på det.

Anf. 60 CHRISTER WINBÄCK (fp):

Jag har först en kunskapsfråga som handlar om läskunnighet. Man har ju mätt under perioden 2000–2006 om jag förstår rapporten rätt. Handlar det då om att de nya EU-länderna har haft en lägre läskunnighet och att det har påverkat statistiken som helhet, eller har man tagit hänsyn till det? Det är en kunskapsfråga.

Så till fråga nr 2: För att klara av en framtida god utbildning som ger konkurrenskraft, vilket är ett av Lissabonagendans mål, är det viktigt att också lärarutbildningen finns och fungerar på ett bra och likartat sätt i Europeiska unionen. Jag vet att utbildningsministern brukar säga att de åtgärder man vidtar i skolan tar en generation innan de får effekt, men det är ändå viktigt att arbeta på ett konkret sätt med de här frågorna. Om det är svårt att prata om utbildning över huvud taget i Europeiska unionen är nog lärarutbildningen minst lika svår att prata om. Min fråga är: Hur går diskussionerna och tongångarna? Kommer vi att få se likheter och gemensamheter också i lärarutbildningen framöver?

Anf. 61 BÖRJE VESTLUND (s):

Jag är normalt inte den som engagerar sig i utbildningsfrågor här i riksdagen. Jag kanske borde göra det oftare. Men jag är ändå lite talibanaktig när det gäller detta med den svenska ståndpunkten. Utbildningsministern har ju väldigt många synpunkter på rapporten, men lika fullt står det i den svenska ståndpunkten att Sverige stöder utkastet till rapport. Är inte det en väldigt vag ståndpunkt när man har så många uppfattningar i sakfrågan? Jag tycker att det skulle ha varit bättre om man hade utvecklat detta och vi hade fått en ordentlig ståndpunkt. Nu kommer ordföranden att säga att man kan utveckla den svenska stånd-

punkten så mycket man vill vid bordet här, men är det inte bättre att man förbereder det, så att vi kan få lite bättre underlag och inte behöver sitta och gissa oss till vad den svenska regeringen kommer att göra?

Anf. 62 ORDFÖRANDEN:

Nu ska jag återigen uppmärksamma Börje Vestlund på vad jag sade inledningsvis. Även om vi beklagar att det var sent kom det en kompletterande skriftlig ståndpunkt i kansli kommentaren i utskick 2 i går. Det var alltså så sent som i går, men det var därför jag sade det, så att man skulle kunna titta i de papperen också, i tillägg till den muntliga informationen.

Anf. 63 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Det finns två sätt att göra föredragningarna här. Antingen läser jag innantill, eller också sitter jag och reflekterar lite runt omkring. Jag har själv uppfattningen att det blir lite intressantare om man gör på det sistnämnda sättet, men om det finns önskemål kan man väl hålla sig mer till det torrt skrivna.

Johan Linander tar upp detta med nyckelkompetenser. Det här är ju det spanska ordförandeskapets underlag, och det är väl någon tjänsteman på det internationella sekretariatet vid utbildningsdepartementet i Madrid som har fått i uppgift att skriva det, och nu sitter man och nagelfar vartenda ord över allt. Just nu är ”nyckelkompetens” ett modeord i debatterna, och alla sitter och funderar på vad det egentligen betyder. Jag uppfattar att det är ett kodord för det jag sade förut, alltså att vi måste satsa mer på yrkesutbildningar och att utbildningsväsendet måste svara mot näringslivets behov. Det är ett kodord för detta. Så ska man tolka det. Jag tycker att den huvudinriktningen är riktig.

Man får samtidigt akta sig för att hamna i det motsatta diket. Utbildningen är inte till bara för att tillgodose arbetsmarknadens behov. Vi utbildar oss inte bara för att vi ska jobba och tjäna pengar, utan det handlar om allmänbildning och så vidare. Men när det gäller just yrkesutbildningar måste man säga att de har till uppgift att tillgodose arbetsmarknadens behov. Det är därför de finns. Det har varit för lite fokus på det, och det är detta som ligger bakom ordet ”nyckelkompetenser”, om man ska läsa liturgin här.

Anf. 64 AGNETA LUNDBERG (s):

Jag tycker inte att ”nyckelkompetenser” är något modeord. Jag läser in att detta är viktiga kunskaper både för livet och för yrkeslivet. Men det som är knepigt är hur man ska mäta detta. Jag tror inte att det går att sätta betyg på dessa kunskaper, så det blir nog svårt med utvärderingen. I vissa fall kan man säkert göra det, men många av dessa viktiga kunskaper är svåra att mäta.

Jag skulle vilja fråga ministern om han i tillägg till detta med nyckelkompetenser tänker ta upp mer preciserat det som han har sagt här? Man kan ta upp de väsentligaste inläggen i alla fall.

Anf. 65 CARINA OHLSSON (s):

Jag var snabb och begärde ordet innan jag fick höra den sista mening-
en. Jag reagerade på det ministern sade om att utbildningen skulle svara
mot arbetsmarknadens och företagens behov, och jag hoppas att det inte
bara är detta det handlar om. Men sedan fick jag höra det sista som mi-
nistern sade.

Sedan gäller detta väl inte bara yrkesutbildningarna. Det kan hända
kreativa saker medan man utbildar sig, och det kan till och med till-
komma nya yrken. Vi vet inte riktigt vad som gäller om fyra år. Jag hop-
pas att det sista som ministern sade väger tungt. Det blir väldigt tråkigt
om utbildningarna inte får innehålla nya innovationer och tänk om nya
yrken. Jag hoppas att detta också tas med på ett ordentligt sätt.

Anf. 66 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s):

Jag blir lite orolig och till och med lite rädd när jag hör ministrerns re-
sonemang om detta med nyckelkompetenser. Jag upplever att det är lite
av att raljera. Det handlar om synen på arbetslivet och människan.

Om man är forskare på ett universitet någonstans i Europa tycker jag
att man behöver de åtta nyckelkompetenser som specificeras, men mina
arbetskamrater på Elitfönster, som står och plockar i och ur maskiner,
behöver också ha dessa kompetenser. Om man kör en skogsmaskin be-
höver man också ha dem. Det är inte så stor skillnad mellan att vara flyg-
kapten eller att köra skogsmaskin i dag. Om du är tandläkare behöver du
dem också.

Därför blir jag orolig när ministern på ett nästan raljerande sätt ut-
trycker sig om detta med nyckelkompetenser. Det är viktigare att vi är
överens om att det är viktigt att alla, oavsett vad man gör i livet, får möj-
ligheten att ha dessa olika kompetenser, eftersom man ska klara sig hela
livet i olika situationer.

Anf. 67 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp):

Om man bortser från den rent politiska retoriken är vi väl överens om
att ingen behöver bara yrkeskunskaper, utan för att leva livet behövs
mycket mer än bara det. Så är utbildningarna upplagda, och det kommer
de att vara även i framtiden. Men när detta är sagt vill jag också säga att
det har varit för lite fokus på yrkesutbildningar i många länder, inklusive
vårt eget.

Låt mig ta ett konkret exempel på ett, som jag tycker, misslyckat be-
slut i Sverige. Där var alla partier med, så jag ska inte säga att det var
mina motståndare som fattade det beslutet. Alla var med. För 20 år sedan
sade man: Gymnasieingenjörer behövs inte i framtiden. Därför beslöt
man att föra över det hela till de tekniska högskolorna i stället. Det var ett
sätt att så att säga höja nivån, standarden, och öka akademiseringsgraden.
Men sedan visade det sig att det fortfarande behövs chefer ute på verk-
stadsgolvet. Det behovet försvann inte. I dag råder en skriande brist på
förmän och produktionsledare. Många tekniska verkstadsföretag kommer
till mig och säger att de till sist kommer att tvingas lämna Sverige om
inte denna personalgrupp finns.

Nu återinför vi fyraårig teknisk linje och gymnasieingenjörutbild-
ningen. Det är en yrkesutbildning. Den är ganska teoretiskt krävande,
men det är en yrkesutbildning på gymnasiet att bli gymnasieingenjör.

Denna utbildning sopade man bort i ett systemtänkande. Alla utbildningar på gymnasiet skulle vara treåriga och allt skulle syfta till akademisk behörighet. Då sopades denna utbildning bort, till men för arbetslivet.

Det finns rätt många beslut av den här typen i vårt land och också i andra länder. Det är i denna situation vi nu håller på att vakna upp i Europa. Vi måste ha utbildningssystem som också tillgodoser arbetsmarknadens och näringslivets behov. Det finns ingen motsättning mellan detta och att man ska lära sig främmande språk, historia och religionskunskap, men de yrkesutbildningar vi har måste ändå motsvara arbetsmarknadens behov.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Då har jag ingen ytterligare talare anmälld. Detta är en diskussion, men det ska också antas en lägesrapport, och därmed är det rent tekniskt en beslutspunkt.

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt i detta ärende.

Sedan finns det två övriga frågor, nämligen 5 a och 5 b. De handlar om Jean Monnet-konferensen om utbildningens roll i den nya europeiska ekonomin och om europeiskt samarbete på området för kvalitetssäkring inom eftergymnasial utbildning, som den grekiska delegationen har lovat informera om.

Finns det något särskilt att säga om dessa frågor? De är ju inte beslutspunkter. Jag finner att varken utbildningsministern eller någon av ledamöterna begär ordet.

Då tackar vi för informationen och är därmed klara med samrådet inför UUK-rådet. A-punktsbehandlingen ligger som bekant utanför detta. Därmed är vi klara med utbildningsministern. Vi tackar för i dag och önskar trevlig helg och lycka till på rådet.

Innehållsförteckning

2009/10:23

12 februari

1 § Ekonomiska och finansiella frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Finansminister ANDERS BORG (m)	2
Anf. 3 MONICA GREEN (s)	2
Anf. 4 Finansminister ANDERS BORG (m)	2
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 6 Finansminister ANDERS BORG (m)	3
Anf. 7 ULF HOLM (mp)	3
Anf. 8 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 9 MONICA GREEN (s)	4
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 11 Finansminister ANDERS BORG (m)	4
Anf. 12 MONICA GREEN (s)	4
Anf. 13 Finansminister ANDERS BORG (m)	4
Anf. 14 EVA OLOFSSON (v)	4
Anf. 15 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 16 LEIF PAGROTSKY (s)	4
Anf. 17 Finansminister ANDERS BORG (m)	5
Anf. 18 LEIF PAGROTSKY (s)	5
Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (m)	6
Anf. 20 ULF HOLM (mp)	6
Anf. 21 Finansminister ANDERS BORG (m)	6
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 23 MONICA GREEN (s)	7
Anf. 24 Finansminister ANDERS BORG (m)	7
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 26 Finansminister ANDERS BORG (m)	7
Anf. 27 HOLGER GUSTAFSSON (kd)	10
Anf. 28 Finansminister ANDERS BORG (m)	10
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	11
Anf. 30 LEIF PAGROTSKY (s)	11
Anf. 31 Finansminister ANDERS BORG (m)	12
Anf. 32 ORDFÖRANDEN	14
Anf. 33 Finansminister ANDERS BORG (m)	14
Anf. 34 LEIF PAGROTSKY (s)	14
Anf. 35 Finansminister ANDERS BORG (m)	14
Anf. 36 ULF HOLM (mp)	15
Anf. 37 Finansminister ANDERS BORG (m)	15
Anf. 38 MONICA GREEN (s)	16
Anf. 39 Finansminister ANDERS BORG (m)	17
Anf. 40 ORDFÖRANDEN	17
Anf. 41 Finansminister ANDERS BORG (m)	17
Anf. 42 ORDFÖRANDEN	17
2 § Utbildning, ungdom och kultur	19
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	19
Anf. 44 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	19
Anf. 45 ULF HOLM (mp)	20
Anf. 46 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 47 Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp)	20

Anf. 48	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 49	AGNETA LUNDBERG (s)	20
Anf. 50	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	21
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 52	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	21
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 54	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	21
Anf. 55	AGNETA LUNDBERG (s)	22
Anf. 56	HOLGER GUSTAFSSON (kd).....	22
Anf. 57	ULF HOLM (mp).....	22
Anf. 58	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	23
Anf. 59	JOHAN LINANDER (c).....	24
Anf. 60	CHRISTER WINBÄCK (fp)	24
Anf. 61	BÖRJE VESTLUND (s)	24
Anf. 62	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 63	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	25
Anf. 64	AGNETA LUNDBERG (s)	25
Anf. 65	CARINA OHLSSON (s).....	26
Anf. 66	CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (s)	26
Anf. 67	Utbildningsminister JAN BJÖRKLUND (fp).....	26
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	27